

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. a JUDr. Miroslavy Honusové ve věci

žalobce: **O. M.**
zastoupený Punktum, spol. s r.o.
sídlem Otická 758/19, 746 01 Opava

proti
žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj**
sídlem Na Jízdárně 3162/3, 709 00 Ostrava

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

I. Řízení se v části, v níž se žalobce domáhal, aby soud přikázal žalovanému, aby akceptoval plnou moc uplatněnou 6.8.2019 a pokračoval v řízení s jejím použitím, **zastavuje.**

II. Žaloba se v části, v níž se žalobce domáhal určení, že odmítání plné moci žalovaným uplatněné 6.8.2019, bylo nezákonným zásahem, **odmítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Žalobci bude po právní moci tohoto usnesení **vrácen** z účtu Krajského soudu v Ostravě zaplacený soudní poplatek 2 000 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal určení, že odmítání plné moci žalovaným uplatněné 6.8.2019, je nezákonným zásahem, a dále se domáhal, aby soud přikázal žalovanému, aby tuto plnou moc akceptoval a pokračoval v řízení s jejím použitím. Žalobce uvedl, že u něj probíhá daňová kontrola, přičemž si zvolil zástupce a uplatnil plnou moc 6.8.2019. Žalovaný jej však vyzval k odstranění vad plné moci (údajná neurčitost rozsahu zastoupení), žalobce na to reagoval tím, že plná moc je dostatečně určitá, načež žalovaný jej vyrozuměl o neúčinnosti plné moci. Žalobce se v žalobě zabýval převážně tím, z jakých důvodů podle něj byla plná moc určitá. K důsledkům jednání žalovaného uvedl, že žalovaný se snaží vyloučit z řízení zástupce, který mu není příjemný. Zároveň odmítnutím plné moci odmítá žalovaný i důkazní prostředky navržené tímto zástupcem (§ 28 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů – dále jen „daňový řád“). Žalovaný zasáhl do ústavního práva na právní pomoc, porušil základní zásady daňového řízení – zásadu zákonnosti, minimalizace zásahu do práv daňového subjektu, zásadu rychlosti a hospodárnosti, zásadu spolupráce a vstřícnosti.
2. Žalovaný navrhl žalobu odmítnout s poukazem na to, že účelem zásahové žaloby není přezkum jednotlivých procesních úkonů správního orgánu. Případně navrhl žalobu

Shodu s prvopisem potvrzuje

zamítnout s tím, že jeho postup při odstraňování vad plné moci byl zákonný a správný. Žalovaný ve vyjádření sdělil, že za obě zdaňovací období byly již vydány dodatečné platební výměry, přičemž od 26. 11. 2019 zastupoval žalobce v daňovém řízení zástupce na základě nově uplatněné plné moci.

3. Žalobce reagoval na vyjádření žalovaného tím, že změnil žalobní petit a nadále se domáhal již jen určení, že odmítání plné moci žalovaným uplatněné 6.8.2019, bylo nezákonným zásahem. Toto podání vyhodnotil soud jako částečné zpětvzetí návrhu a rozhodl o něm výrokem I. tohoto usnesení v souladu s § 47 písm. a) 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“).
4. Ze správního spisu soud ověřil, že s žalobcem byla zahájena daňová kontrola daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2015 a 2016 dne 20.3.2019. Žalobce s účinností od 1.8.2019 zrušil zmocnění k zastupování v daňovém řízení pro dosavadního zástupce a předložil žalovanému plnou moc pro nového zástupce. Žalovaný vyzval žalobce k odstranění vady předložené plné moci, žalobce na to reagoval podáním, načež žalovaný vydal dne 2.9.2019 vyrozumění o neúčinnosti plné moci.
5. Podle § 82 s.ř.s., *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.* Podle § 85 s. ř. s., *žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.*
6. Řízení podle ustanovení § 82 a násl. s.ř.s. směřuje k poskytnutí ochrany v případech, kdy správní orgán zasáhne do práv určité osoby způsobem neumožňujícím využití jiných prostředků obrany, např. žaloby proti nezákonnému rozhodnutí. V případech, kdy je vedeno řízení, jehož výsledkem je vydání rozhodnutí, např. vyměrovací řízení s následným vydáním platebního výměru, je vyloučeno, aby se adresát rozhodnutí domáhal ochrany žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s., neboť má možnost domáhat se ochrany podle ustanovení § 65 a násl. s. ř. s. Ochrana před nezákonným zásahem má tedy subsidiární povahu. Nejedná se o alternativní zákonem danou rovnocennou možnost domáhat se ochrany veřejných subjektivních práv. Nejvyšší správní soud již dříve dospěl k závěru (viz rozsudek ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Aps 3/2004 - 42), že žaloba proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu nenahrazuje žalobu proti rozhodnutí správního orgánu a účastník řízení nedisponuje volbou, kterou z těchto žalob považuje za výhodnější.
7. Judikatura Nejvyššího správního soudu současně konstantně uvádí, že v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu nelze podrobovat testu zákonnosti jednotlivé procesní úkony správního orgánu. Účelem žaloby proti nezákonnému zásahu obecně není přezkum procesního postupu správního orgánu ve správním řízení. K tomu slouží řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s.ř.s. K tomu viz např. rozsudky ze dne 27. 9. 2013, č. j. 9 Aps 2/2013 - 63, ze dne 31. 1. 2011, č. j. 2 Aps 4/2010 - 63, ze dne 22. 8. 2007, č. j. 1 Afs 45/2007 - 69, ze dne 31. 7. 2006, č. j. 8 Aps 2/2006 - 95, ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, či ze dne 17. 4. 2009, č. j. 8 Aps 6/2007 - 256. Zásahová žaloba je tak nepřijatelná proti procesnímu postupu správce daně, kterým upravuje vedení řízení,

pokud nemožnost, aby v žalobě tvrzené jednání bylo nezákonným zásahem, byla zjevná a nepochybná (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015 – 160, bod 63; tento rozsudek byl sice zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, důvodem zrušení však byla chybná interpretace žalobních lhůt u nezákonných zásahů, nikoliv samotná metodologie postupu při posuzování přípustnosti a důvodnosti zásahové žaloby).

8. V posuzované věci se žalobce domáhá určení nezákonnosti zásahu žalovaného, spočívajícího ve vyrozumění o neúčinnosti plné moci. Tento úkon je procesním úkonem technicky zajišťujícím průběh řízení. Jak dovodila judikatura, úkonem, který pouze upravuje vedení řízení, je takový úkon, který se netýká subjektivních práv a povinností žalobce, vyplývajících z ústavního, mezinárodního či jednoduchého práva v tom smyslu, že buď subjektivní práva a povinnosti z nich vyplývající zakládá, mění, ruší či závazně určuje, resp. mohl by je zakládat, měnit, rušit či závazně určovat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, č. j. 1 Afs 86/2004 - 54, nebo č. j. 6 A 25/2002 – 42). V daném případě nebyla nijak omezena žalobcova práva, jež mu přísluší jakožto daňovému subjektu při daňové kontrole (srov. § 86 odst. 2 daňového řádu), ani další práva vyplývající z daňového řádu či jiných právních předpisů včetně ústavních – žalobci nic nebránilo v tom, aby se probíhající daňové kontroly nadále účastnil sám či prostřednictvím zástupce (na základě jiné plné moci) – což také fakticky činil, jak vyplývá z vyjádření žalovaného. Ačkoliv lze podle okolností konkrétního případu připustit, aby i čistě procesní úkon správního orgánu byl výjimečně zásahem ve smyslu § 82 s.ř.s., taková situace v posuzované věci z žalobcových tvrzení ani ze správního spisu nevyplývá. Nejvyšší správní soud například připustil, aby zásahem byl nesprávný postup při doručování, pokud představuje pro příjemce písemností nadměrnou administrativní zátěž spojenou se vznikem materiální újmy (srov. rozsudek ze dne 12. 7. 2018, č. j. 2 As 93/2016 - 141- 138, bod 23. odůvodnění), nebo neumožnění nahlédnout do spisu, pokud by bylo v takové intenzitě, že by znamenalo zásah realizaci práva na spravedlivý proces (viz rozsudek ze dne 17. 1. 2018, č. 9 Afs 85/2016 – 51, bod 29. odůvodnění). Žalobcem tvrzený zásah však nesplňuje ani podmínku intenzity, ani výjimečných okolností, když jím uváděná tvrzení jsou částečně pro věc nepodstatná („nepříjemný“ zástupce) a ve zbytku pouze zcela obecná (poukaz na odmítnuté důkazní prostředky, výčet žalobcových práv). Krajský soud podpůrně poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.12.2019 č.j. 1 Afs 458/2018-42, jímž byla zamítnuta kasační stížnost proti usnesení zdejšího soudu o odmítnutí žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, spočívajícím v tom, že správce daně v průběhu daňové kontroly nevyhověl návrhu na odročení termínu výsledku svědka, když závěry uvedené v tomto rozsudku považuje krajský soud za plně použitelné i v nyníjší věci.
9. Odmítnutím žaloby zároveň není odepřen žalobci přístup k soudu, neboť žalobce může uplatnit tvrzení o nezákonném postupu žalovaného jako případnou námitku v odvolání proti doměřovacímu rozhodnutí žalovaného a následně v soudním přezkumu odvolacího rozhodnutí podle § 65 s.ř.s. Zde soud poukazuje také na závěry rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31.7.2006 č.j. 8 Aps 2/2006-95 a ze dne 16. 11. 2016, č. j. 1 Afs 183/2014 – 55, týkající se nemožnosti docílit „předstížného“ posouzení zákonnosti takových jednotlivých procesních úkonů správce daně, které samy o sobě nemají povahu zásahu ve smyslu § 82 s. ř. s., ale jejichž zákonnost může mít význam při posuzování

zákonnosti případného rozhodnutí, jímž by na základě zjištění z daňové kontroly byla stanovena daň.

10. Vzhledem k tomu, že nemožnost, aby v žalobě tvrzené jednání žalovaného bylo nezákonným zásahem, je zjevná a nepochybná, neboť se jedná o postup správce daně, technicky upravující vedení řízení, bez jakéhokoli zásahu do žalobcovy soukromé sféry, krajský soud žalobu (v části, domáhající se určení, že odmítání plné moci žalovaným uplatněné 6.8.2019, bylo nezákonným zásahem) jako nepřipustnou odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s.ř.s.
11. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s., když žaloba byla částečně odmítnuta, a částečně bylo řízení o ní zastaveno, aniž by však byly naplněny podmínky věty druhé tohoto ustanovení.
12. Podle § 10 odst. 3 poslední věty zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, bude po právní moci tohoto usnesení žalobci vrácen zaplacený soudní poplatek

Poučení:

Proti tomuto usnesení je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 13. února 2020

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu